

כניסת שבת:

ירושלים: 18:54
ת"א: 19:09
חיפה: 19:02
באר-שבע: 19:09

יציאת שבת:

ירושלים: 20:10
ת"א: 20:12
חיפה: 20:13
באר-שבע: 20:10

יריית פתיחה / אישי פרי

1. דמעות המהר"ם שפירא!

שנת תרצ"ב. נציגי 'קרן התורה' שעל-ידי 'אגודת ישראל' העולמית מגיעים לביקור חגיגי בישיבת 'חכמי לובלין' - בית-היוצר למאורות דור. כעשרים נציגים השתתפו בביקור, אולם רק אחדים מהם נותרו לשבות את השבת בישיבה רבת-ההילה.

"אם בחוקתי תלכו". הררי פירושים ונהרות של דיו נכתבו כדי לעמוד על סודם של שלושת מילים אלו. אבל ברצוננו ללמד נקודה רעיונית נוספת שנעוצה בהם. אך נקדים קמעא:

"לכו בנים, שמעו לי: יראת ה' אלמדכם".

התכבדו הנציגים לסעוד את סעודות השבת על שולחנו של המהר"ם שפירא - שכמובן התקיימו בנהירו עילאה של 'נועם הנשמות'.

"אנחנו, הטעים העילוי הברלינאי פינטשע פרלגר, נמצאים בתקופת 'בין השמשות'. נעשה חושך. צריך להדליק את הנר"

רבי יוסף קרלבר, ראש אבות בתי הדין באלטונא - המבורג, העז פניו וביקש לשאול את ראש הישיבה: ילמדנו רבנו: במה התייחדה ישיבת 'יח"ל' על פני שאר הישיבות? מדוע הפכה היא לאגדה? כיבד המהר"ם את תלמידו, נער יודע-שיחה - פינטשע פרלגר מברלין, להשיב. וכה היו דבריו הקולעים: "במשנה בשבת (לד, א) שנינו: 'שלושה דברים צריך אדם לומר בביתו ערב שבת עם חשכה: עשרתם? ערבתם?"

מילות התהילים הללו התנוססו על בניין ישיבת 'חכמי לובלין' הנודעה עד שכמעט הפכו לסימן-ההיכר שלה.

ברגע של גילוי-לב, הסבר ראש הישיבה וראש לכל בית ישראל, המהר"ם שפירא מלולבין, את העובדה שביכר לתלות דווקא את מקרא זה של נעים זמירות ישראל:

"לכו" - הטעים ראש הישיבה המעטירה דלובלין - "כאשר הנכם הולכים-יוצאים מבית המדרש החוצה, אזי צריך שתשמעו לטללי היראה שהרעיפו עליכם בישיבה. לא די אפוא שכאשר תהיו 'שתולים' בבית ה', תחיו זאת".

השבוע בגליון:

4

רגליים - עם לב:
לדמותו הנדירה של החסיד הירושלמי, רבי משה פרידמן

זוג או פרד?!
הזוגיות בראי הפרשה: בין לימוד תורה לקשר הזוגי

3
נר בלב העלטה:
כשעילוי ישיבתי ומסקנים נכבדים נפגשו בשולחן שבת

"בחוקותי תלכו"
בין התורה והשמיים. מאמר מאלף.

הגיליון יו"ל ע"י:

"מכון בלבבי - יהדות מלב אל לב"

גיליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: הסופר הרב אברהם ישראל פרידמן. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגיליון - מייל המערכת: abyisrael@gmail.com מלא: 0504116867. להנצחות פנה לפל: 0527697719

1

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

הדליקו את הנר.

"כיום זהה; הטעים העילוי המחונן, "אנחנו נמצאים בתקופת 'ערב שבת - עם חשיכה"; חסר אור. מחשיך. וכאן באה המשנה ומלמדת שיש לומר:

עשרתם - מעשרים את בחורי ישראל ונוטלים את המובחרים שבהם.

ערכתם - כאשר תצאו מהישיבה ומתערבבים בכלל ישראל.

הדליקו את הנר - תזכרו להדליק את אור התורה בכלל ישראל כולו. סלקו את החושך והאירו את חשכת הגלות - - -".

"כאשר שמע זאת המהר"ם - העיד לימים תלמיד הישיבה ועד-הראייה, רבי מיכאל יצחק טננבוים, "ניגרו מעיניו הטהורות, שתי דמעות לחות".

והנה המחשה חריפה מפרי-הגיונו של העילוי הצעיר למשנתו הנוקבת של רבו המהר"ם שפירא: **"לכו בנים - שמעו לי"**.

"אם בחוקתי תלכו", פתחנו.

לאור דרכו המופלאה של מחולל ה'דף היומי', נראה להטעים:

כמבואר ברש"י, התורה עוסקת בעניין עמל התורה. עמל זה, דרך-כלל, מקומו בבית הישיבה. שם, באטמוספירה הרוחנית שספוגה כולה אהבת תורה; שם, במקום שהשאלה אם יש קורנפלקס בארוחת הבוקר מתגמדת מול השאלה מה פשרם של דברי הרשב"א העמומים בסוגיית 'מכליא קרנא', זהו הבית שמגדלים בו עמל ויגיעה של תורה.

ובאה התורה ומלמדת אותנו מסר נוקב:

לא די שיהיו הדברים יפים לשעתם - בעוד הבחור עלם-חמודות והוא ספון ראשו ורובו בבית המדרש.

גם כאשר "תלכו", גם כאשר הוא נוטש את הקן הבית-מדרשי החמים לטובת תלאות החיים, עליו להעתיק את בית המדרש החוצה.

שלא חלילה יעניק לו גט-כריתות ברגעים שאין משגיח לוטש-עיניים וחבר שעוקף אותך בליבון הסוגיה!

חכמה גדולה היא לנצל את ימי הנעורים - בהם שאלות ה'מינוס' בבנק או האם לקנות דירה ב'קריית יובל' או ב'גילה' לא מערערת את שלווה-נפשך הקסומה. אך חכמה עוד יותר גדולה, לשלהב את עצמך בשלהבת אהבת התורה גם בימים שהחול, מכורת, חודר אל חייך. לעטוף את עצמך ב'בית מדרשיות' משלך. בתוך החיים.

קחו אתכם צידה לדרך: מיהו 'בן ישיבה' אמתי? הוא זה שגם כאשר ניצב הוא על פסגת הר ה'חרמון', מתמוגג כולך מהלבן הצחור שממלא את ההר, הוא יכול לענות לטלפון של חבר לספסל הישיבה וללבן אתו יחד את שאלת ההגדרה של 'שווה כסף ככסף'!

בגדר איסור 'מוקצה' (ד')

ביצה כו, ב. בגמרא: "בעי מיניה הלל מרבא: יש מוקצה לחצי שבת או אין מוקצה לחצי שבת. דאחזי והדר אדחי והדר אחזי". (פירוש: החפץ ראוי היה לשימוש, נדחה ושוב היה ראוי).

ובספר אפיקי ים (חלק ב' סימן י"ט) הסביר, לפי מהלך אחד, את שורש הספק: איסור 'מוקצה' נגדר מהעובדה שהאדם מוותר על שימושו של הכלי בשבת, וממילא בטל אפוא שם הכלי ממנו, שכן שימושו נעדר. ומעתה גם אם נעשה לפתע דחוי משימוש בעיצומה של השבת, גם אם שוב יותר אחרי כן, נחשב הכלי כ'נולד' מחדש. שכן, שמו ומהותו שונו לגמרי. (ראה שם שהרחיב בזאת).

נרחיב את היריעה בהבנת משמעות דבריו: מה למעשה קובע את שמו ומהותו של החפץ שלפנינו? מדוע 'אוכל', למשל, נקרא בשמו זה? כבר הרחבנו בזאת בחידושינו בראשית מסכת פסחים בדעת הרמב"ן שם כי גדר 'ביטול חמץ' אינו ביטול אקטיבי של החפץ, אלא רק ביטול שימושו וייעודו וממילא שמו נעלם הימנו. הוי-אומר: **שמו של החפץ נולד ונגזר אך מתוקף השימוש שיעד לו בעליו**. (רעיון זה כבר נעוץ בגמרא ערוכה (פסחים מט, א) שם נאמר כי 'כופת שאור שייחדה לישיבה' בטל שם מאכל הימנה כלי וממילא אין בה כל שם 'אוכל' כלפי איסור חמץ. ולאחר מכן מצאתי בספר 'שם דרך' בראשית פסחים שהרחיב בדרכו).

והנה, כבר חקרנו בעבר בגדרו של איסור 'מוקצה' האם המשמעות הנה שהדעת של האדם היא שמרחיקה את החפץ מהיתרו, או שמא מדובר בשם איסור שחל בחפץ עצמו והריהו כנבילה או טריפה. וכבר דנו בזה בעבר דווקא בסוגיה זו של 'מוקצה לחצי שבת'. ברם נראה, ששני ההיבטים גלומים בכך: מחד דעת האדם היא ראשית העניין, אך מאידך היא גם מגדירה בהתאם לכך את שמו של החפץ, שכן שמו נקבע לאור הייעוד שיעד לו האדם, כאמור, רמז עבה לדבר אנו מוצאים בגמרא (לב, ב) שם שומעים אנו כי אבנים שהשתיירו מבניין, אם אדם הקצה אותם לישיבה, הרי הם מותרים בשימוש ואינם מוקצים כל ועיקר, וביאר ברש"י שכבר נחשבים ל'כלי מתוקף העובדה שבעליהם ייעד אותם לשימוש של ישיבה, אולם אם ייעדם לבניין הרי שהם לא נחשבים ל'כלי' והרי הם מוקצים ואסורים. למדנו מכאן שוב, שיעוד החפץ על ידי בעליו קובע שמו של הכלי גם ביחס לאיסור 'מוקצה'. וזהו אפוא עומק יסודו של ה'אפיקי ים' בדבריו. (ובזה תיישב תמיהת הגרי"ש אלישיב זצ"ל מדוע אתרוג ייחשב 'הוקצה למצוותו כבר בלילה (ראה 'הערות' ביצה ל, ב). ועיין היטב.

כוס של ברכות לידידי היקר, איש חיל, ראש לשכת הראשלי"צ הרב בקשי דורון, הרב גלעד כהן הי"ו - לרגל הולדת בנו במזל"ט. תזכו לגדלו לתורה!

ניתן להשיג שוב את קובץ מים אדירים - אסופת מאמרי הגיליון על סדר הפרשיות בשליחת מייל ל: abyisrael@gmail.com

מאת: הגאון
רבי מרדכי טולדנו
אב בית הדין בירושלים

הערכה רבותי, הערכה!

פרשתנו, פרשת בחוקותי, עוסקת רבות בעמל התורה והשכר הרב שבא בעטיו. אבל מהו מקומו של האישה היהודייה, אם הבית, בזכות כבירה זו?

בדורנו, דור 'בית יעקב', בו נהגו הנשים לעבוד לפרנסת הבית, אין להן רק חלק בקיומו של ביתן אלא בקיום העולם. שכן, אך בזכותן יכול הבעל לשקוד על תלמודו ברוגע והשקט.

על הבעלים להוקיר לאין-ערוך את תרומתן זו של הנשים. שכן, מבחינת ההתחייבות ב'כתובה', חובת פרנסת הבית מושתת על האישה - ולא על האישה וכי צעד זה של הנשים נובע אך מרצונן ואהבתן לתורה. ולא רק הוקרה מחייב צעד זה אלא גם הכרת טובה ראויה.

בגמרא (כתובות סא, ב) אנו שומעים על הרווח הנקי של האישה עצמה בהעמדת האפשרות לבעלה להגות בתורה ללא לאות. שם שנינו כי מותר לתלמידים לצאת לשיבה בלא רשות נשיהם (כמובן, שישנם המון גדרים הלכתיים בנושא). ונראה כי שונה מצוות תלמוד

תורה מכל "אעיד, כי עיניי ראו אומנות אחרת בה ולא זר במורי חמי, מרן יודעים אנו רבי עובדיה יוסף שהדבר לא יכול זיע"א, שמעולם לא לבוא שלא ראינוהו מבקש, דורש ברשותה של או תובע מהרבנית". האישה, זאת

משום שכאן האישה בוודאי חפצה בכך, ללא כל הרהור, שכן היא נמצאת הנשכרת העיקרית מהמהלך. משום שלימוד התורה של הבעל מעדן אותו והופך ממילא גם את הקשר הזוגי לעצמתי בהרבה.

רמז לדבר מצינו גם בדברי הגמרא בפסחים (מט, ב) האומרת כי המשיא בתו ל'עם הארץ' כ'כופתה לפני ארי'. חז"ל באו ללמדנו בזה שבאמצעות העידון שמביא לימוד התורה, הלומדה רגיש יותר לקשר הזוגי, ואילו מי שנוטשה פחות מעדן ומצרף את אישיותו ומידותיו. בקרבנו אין 'פרד'. רק 'זוג'.

אולם כאמור, אם תמיד חובתו של הבעל להוקיר את רעייתו על כל טרחתה בטיפוח הבית וצרכיו, הרי שבדורנו בו האישה טורחת עשרת-מונים למען כלכלת הבית, על הבעל להוקירה באופן מיוחד במינו. על אחת כמה- וכמה שלא לדרוש או לתבוע כל העת. אעיד, כי עיניי ראו ולא זר במורי חמי, מרן רבי עובדיה יוסף זיע"א, שמעולם לא ראינוהו מבקש, דורש או תובע מהרבנית. לא היה מתערב כלל בצרכי הבית. ידוע נדע כי התביעות או הבקשות הרבות יוצרות תחושה של ביקורתיות וממילא מביאים לחיכוכים. עלינו ללמוד יותר לתת ופחות לתבוע. **הביא לדפוס: הרב אברהם ישראל פרידמן**

גשר ההלכה / דילמות הלכתיות מן החיים

הצריך לשלם על גניבה בזמן אסון?

לחלכה ולא למעשה

שאלה הנגזרת מאסון רעידת האדמה בנפאל: האם אדם שגנב במקום אסון לצרכי הגנה חיוניים מחויב בתשלום כאשר ייצא מן הסכנה?

הגמרא (בבא קמא סא, ב) מסתפקת האם מותר לאדם להציל עצמו בממון חברו. וב'תוספות' על אתר ביארו שאין ספק כי הדבר מותר אלא שהשאלה הנה האם מחויב הוא לשלם כשהציל עצמו מפני פיקוח נפש. ובשעתו ביארנו כי שורש הנדון הוא, שבהיות והאדם עצמו מחויב להציל את חברו תוך הוצאת ממון ככל המצוות ואף יותר, הרי שניתן לומר אפוא שממון זה ממילא כביכול שייך להצלת רעהו, ואין הוא אלא מקיים בפועל חובתו של חברו.

ברם, בגמרא (שם פא, א) מסופר כי היה חסיד אחד שהיה גונח מליבו ואמרו לו הרופאים כי אין לו תקנה עד שינק חלב משחרית לשחרית והביאו לו עז וממנה ינק. ובגמרא שם נאמר מפורשות כי הדבר נחשב לו לחטא מכיוון שבהמה זו רועה משדות אחרים. והנה, לאור המבואר בראשונים מדובר במצב של פיקוח נפש, ומה חשש יש של גזל במקרה זה?

אלא שלכאורה יש מקום לחלק בין גזל במקום פיקוח נפש שאולי יש מקום להקל יותר, מהיזק במקום פיקוח נפש שאולי יש להחמיר. ואינו מובן ונראה כל-כך בסברה. וראה להלכה בספר טור שולחן ערוך (חושן משפט סימן שפ"ח) שנקט כי ממילא עצמו בממון רעהו חייב לשלם לו. וראה עוד שם בביאור הגר"א שהרחיב בזה.

נקודה טובה.

מניש: אלי כהנא

תפילה במפולת שלגים

נפאל. ימי המפולת והרעידה דהשתא.

"ברגע שראיתי את הקיר, הבנתי שזו 'מפולת שלגים', שחזר שחר זכאי - מטייל ישראל מחפש-דרך, בפני כתב 'משפחה'. 'החזקתי בחבריי בכדי להישאר יציב. לראשונה בחיי ניצבתי מול בורא עולם ואמרתי לו: 'אני מחכה שתפעל עבורי'. גיליתי פתאום שאני מתפלל לראשונה, ואכן אלוקים שעה לשוועתי ולתחנוני. אחר כך רק הבנתי את גודל הנס שארע עמי. אחרי שדיברתי עם אלוקים ראיתי ניסים.

"הרמתי את הראש", ממשיך זכאי. "ראיתי קיר עצום ולבן מתקדם לכיוון שלנו. צעקתי 'מפולת'. כולם התפזרו וחיפשו מחסה. תוך שניות אחדות הגיעה 'מפולת שלגים' עלינו. הכול נהיה חשוך ומלא קרח ושלג."

מטלטל.

"פני משה - כפני חמה"

המאובנים שבמגדלי שכונת 'שערי חסד' התמוססו לנוכח חיוכו הכובש * היו שספדו עליו כי "גם ברגליים שלו יש לב" * ערב יום פטירתו השביעי, מותח יצחק העברי קווים לדמותו הנדירה של החסיד הירושלמי, רבי משה רפאל אליעזר פרידמן זצ"ל - בשר מבשרה של ברסלב של מעלה ושל תורת השמחה שבערה בה * "משה - כי קרן אור פניו"

יצחק העברי

ילד היה הרב ס. כשצעד מידי בוקר בבוקרו לעבר בית תלמודו הסמוך לרחוב שטראוס בכירה, כשאדם מבוגר זור קידם את פניו בחיך רחב-פנים. "בוקר טוב, תהיה בריא ושמח!", הפטיר לעברו בניגון מוטעם. אך מעולם, מעולם לא עלה על זהותו של האיש. לאחר הסתלקותו של האיש, חשפו לו, כי הוא התגורר ברחוב כהנוב בשכונת שערי חסד הירושלמית, והוא סר לשם לנחם. "האם אביכם הכירני?!", תהה. "הוא הקרין לעברי חביבות שכזו, שהביאה אותי לשאול זאת", הטעים. הבנים השיבו בשלילה. לאיש, אם גם אתם תעיתם, קראו: הצדיק רבי משה אליעזר פרידמן זצ"ל, מעובדי השם הנשגבים דברסלב.

האיש והחיך. הרב משה רפאל אליעזר פרידמן.

בסמטאות האפולוליות של שכונת 'שערי חסד' הילך באיטיות, אחד מנקיי הדעת שבה, הצדיק רבי משה אליעזר פרידמן זצ"ל. אין מי שלא הכיר את "האיש והחיך", רבי משה. אפילו המאובנים מבין אנשי המשרדים הסמוכים לה לשכונה הירושלמית העתיקה, שתמיד שידרו קיפאון-לב, המיסו לבבם לנוכח חיוכו כובש-הלב. "החייכן הנצחי", היו שהרהיבו עוז להכתירו.

הבקרים שלא שערי חסד לא יכולים להתעצב מבלעדי דמותו. כבר בשעות שלא תוכל להבדיל בין תכלת לכרתי, הוא פוסע לעבר המקווה וצלליו משתקפים על הקרקע. עבודת התפילה אצלו היא 'עבודה' של ממש. ליבו וכל חושיו כורתים ברית-דמים עם 'אלוקי אברהם', יצחק ויעקב. אבל לא רק צללי דמותו. גם חיוכו.

וכלום חשבתם שבקל היה הוא הדבר? שלא תטעו: חיי רבי משה לא נעמו כ"צפיהית בדבש", בלשון המעטה. כלל וכלל לא. מרורים הוא סבל בחייו. בגיל 30, בעודו בדמי-ימיו, שכב על ערש-דווי וכמעט ושבק חיים לכל-חי. הרפתקאות רבות עדו עליו על רבי משה, אבל החיך ממנו לא ימוש, ויהי-מה.

מילים ספורות ששגורות היו על פיו, הסגירו, למחצה, את התשובה להארת-פניו הפלאית-מה, אחר מה שספג בחייו: "ברוך השם, ירחם השם". דבוק היה בבוראו בכל-לב, באופן אבסולוטי, והאמין כי כל המתרחש עמו הוא טוב בעצם. ואין דבר רע שנעשה תחת השמש מאתו יתברך. ועם "אמונה החושית" הזו, האיר לבבות נרפים ושפופים.

הווידוי ברגעים האחרונים

"לרבי משה", ספד לו מכרו ראש הישיבה הגאון רבי שמואל אורבך שליט"א ברתיחה אופיינית, "היה את כוח הצימאון. כוח הביקוש. היה לב גם ברגליים".

וברגע של גילוי-לב, אך חמישה ימים טרם הסתלק לעולם שכולו-טוב, חשף את סוד-חייו-מנהגו - הצליל של ה'בוקר טוב, תהיה בריא ושמח!', והפנים, שכמו היו להם גם תווים משלהם. "נכנסתי לחדרו של אבי-מורי בבית החולים, ימים אחדים טרם נסתלק, כשכולו אפוף מכשירים", מספר ל'פרשן' השבועי, בנו, הגאון רבי בצלאל שליט"א, ראש-כולל "צמח צדק" בעיר העתיקה. "הוא בקושי הצליח לפלוט הגה מפיו, אך פתו כמו הבליחו מאור-פנים גדול. 'ברוך הבא', קידמני בניגון אופייני. האחות ביקשה להסות בשל הנהלים של המחלקה האוסרים להרעיש. אבי-מורי ביקשני להתקרב לעברו ואז הוא לחש לאוזני הכרויות, בכוחות לא-לו, את סוד-חייו: 'אספר לך, בגילוי-לב, מה הסיבה שנהגתי להקדים ולחיך מידי בוקר לעבר כל עובר-אורח בברכת 'בוקר טוב', פתח ואמר, 'כל חיי ראיתי אנשים מהלכים ברחוב שבורים רוצצים, עם פנים נפולות. הלא אם אנו רואים דל המקושש מעות, בשיפולי-רחוב אנו ודאי זורקים לו פרוטה. אז גם כאן, מי שמר לו בלב בעקבות מועקה שמעיקה עליו ואני יכול בקלות להקימו מהיגון ששרוי בו, האיך לא אעשה זאת?! אני פשוט לא יכול להמשיך הלאה. אינני יכול להמשיך", התוודה. וכך ספדו עליו על רבי משה ביום פטירתו (כ"ט אייר תשס"ח), לפני כחמש שנים: "כתב בספר 'חובת הלבבות': 'החסיד - אבלו בליבו וצהלתו בפניו'. רבי משה, חסיד היה!".

פרשנות השבוע

מאת: הרב שמעון יוסף מלול - מגיד-שיעור, אלעד

לתגובות: פלא': 054-3299329 דוא"ל: shimonyo@gmail.com

אדם, טבע וחוק

שתי פרשיות יש לנו שנקראות על שם החוקה דווקא: פרשת בחוקתי ופרשת חוקת. מתוך דברי המדרש לפרשת חוקת למדנו שהמילה 'חוקה' רומזת למצוות שאין להם טעם: וזה לשון המדרש: "זאת חוקת התורה. אמר הקב"ה חוקה חקתי גזרה גזרתי ואין אתה רשאי לעבור על גזרתי"

רואים אנו, כי המילה חוקה מכוונת כלפי המצוות הבלתי הגיוניות, שהרי העוסקים בפרה אדומה מתחילתה ועד סופה מטמאים בגדים אבל אפר הפרה מטהר את הבגדים, וכי מה ההיגיון בכך? אלא, חוקה חקתי. לאמור, מצווה זו היא מצווה שאין בה טעם ועליך לקיימה רק משום שהבורא חקק אותה.

השאלה המתבקשת היא, מדוע זכו מצוות אלו החסרות כל טעם מובן, לשם 'חוקה'? התשובה נעוצה ברובד הלשוני. חוקה מלשון חקיקה. המחוקק הוא המחוקק את החוקים. אך עדיין השאלה זועקת: מה טיבה של חקיקה אצל מצוות שאין להן טעם?

המושכל הראשון מתייחס אל המצוות שהן בגדר חוקה, כאל מצוות פחות 'ידידותיות' - כביכול. האדם איננו מבין טיבן ועניינן ולמרות זאת הוא מתבקש ומצווה לקיימן. אולם, האמת היא אינה כך. אמת זו נחשפת דווקא על ידי הפן הלשוני של המילה חוקה שיסודה מן השורש 'ח.ק.ק.' החקיקה בניגוד לכתיבה, מסמלת דבר עמוק הרבה יותר. בכתיבה, אנו כותבים אותיות הבאות מחומר אחד, מצבע אחד, על גבי נייר או משטח שהוא חומר אחר וכך אנו יוצרים את הכתיבה. היא אומרת: הכתיבה על גבי המשטח איננה אותנטית למשטח, היא איננה חלק ממנו אלא נוספת עליו, או אם נרצה, מוכתבת לו על כל המשמעות הרחבה של המושג 'תכתיב'. החקיקה לעומת זאת, נעשית בחומר עצמו ומתוך החומר עצמו. אין כאן תוספת של חומר מבחוץ של משהו זר, אלא יש כאן חקיקה במשטח עצמו היוצרת את החקוק בו. משמעות הדברים היא שהחקיקה היא הרבה יותר אותנטית מאשר הכתיבה, היא עצמותית למשטח בו נתונה.

אם כל המצוות ההגיוניות מבוססות על קליטה שכלית של האדם את המצווה כקולט מבחוץ, הרי שהמצוות שעליהן ניתן לומר שהן בגדר של חוקה, נוכל לומר כי המציאות הטבעית היא כזו. ובכן, לא שאין חסבר, אלא שאין צורך להסביר: כך זה, זה טבעי, זה פועל כך, זה כל כך מהותי עד שאין צורך בהסבר, זהו החוק. בדיוק כפי שכח המשכיה מחזיק אותנו על עמדתו, בדיוק כמו שהחמצן מחיה את נפשנו. איש איננו טורח למצוא הסברים. ומכאן גם להתניה הידועה "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיהו לג, כה). יש זיקה בין התורה לבין חוקות שמים וארץ. האמירה שהעולם איננו יכול להתקיים ולו רגע אחד ללא קיומה של ברית התורה, מלמדת על הזיקה העמוקה שבין חוקות התורה לבין חוקות שמים וארץ. אלו כמו אלו הם חוקי המציאות, הם חלק ממנה וכשם שהאדם אינו תמה על המציאות, כשם שהאדם חי את המציאות כדבר טבעי לגמרי, כך עליו לחוות גם את קיומה של התורה בתוך מהלך חייו. זריחת החמה ושקיעתה, כמו כל שאר החוקים הטבעיים המלווים את מהלך חייו, נתפסים בעינינו כדבר המובן מאליו כחלק מתוך הוויה קיימת. כך בדיוק צריכה להיות ההתייחסות לחוקות התורה. החיפוש אחר סיבה הגיונית לקיום התורה, כמוה כחיפוש אחר סיבה הגיונית לנשום או אחר סיבה הגיונית לזריחת החמה. איננו רוצים כלל שהחוקות היו תהיה תלויות סיבה כזו או אחרת. אנחנו רוצים אותה כחוקיות משום שאלו חייו. כך הם הדברים גם ביחס לחוקות התורה. מכאן יש פתח להבנה עמוקה בפתיחת פרשתנו: "אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם: ונתתי גשמיכם בעתם וכו'" (ויקרא כו, ג-ה). ישנה זיקה עמוקה בין ההליכה בחוקות ה' לבין התנהלות תקינה של העולם על כל שפעו.